

N:o 59.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående försäljning af den kronan tillhöriga fasta egendomen n:o 10 i kvarteret Kulberget mindre i Stockholm; gifven Stockholms slott den 7 februari 1902.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden för denna dag, vill Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen medgifva,

att den kronan tillhöriga fasta egendomen n:o 10 i kvarteret Kulberget mindre i Stockholm må försäljas för ett pris af minst 107,500 kronor,

samt att, vid bifall till Kongl. Maj:ts framställning denna dag om bildande af en fond, benämnd »Landtförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål», köpeskillingen må till nämnda fond ingå.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott, och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

O S C A R.

Jesper Crusebjörn.

*Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen uti statsrådet å Stockholms slott
den 7 februari 1902.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern friherre VON OTTER,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: herr VON KRUSENSTJERNA,
 grefve WACHTMEISTER,
 CLAËSON,
 CRUSEBJÖRN,
 ODELBERG,
 HUSBERG,
 PALANDER,
 WESTRING.

Departementschefen, statsrådet Crusebjörn anförde vidare:

»I en till 1879 års Riksdag aflåten proposition (n:o 8) föreslog Eders Kongl. Maj:t Riksdagen att medgifva, att en kronan tillhörig egendom i kvarteret Kulberget mindre tillika med en annan kronans i hufvudstaden belägna egendom finge försäljas och den för egendomarne inflytande köpeskilling af Eders Kongl. Maj:t i mån af behof användas för anläggning och anordnande af sjukhus för epidemiskt sjuke af Stockholms garnison. Då emellertid det försäljningsbelopp, hvartill de till

försäljning föreslagna egendomarne uppskattats, beräknadt för egendomen i kvarteret Kulberget mindre till 25,800 kronor, enligt Riksdagens åsigt blifvit satt väl lågt, och då staten ofta befunnits vara i behof af tomtplatser inom hufvudstaden, samt således nödig omtanke syntes bjuda, att staten icke afhände sig egendomar i Stockholm, hvilka, om icke användbara för statens behof, kunde lemnas i utbyte mot andra, ansåg sig Riksdagen icke böra bifalla hvad Eders Kongl. Maj:t föreslagit.

Sedan dess hafva emellertid, såsom ock blifvit anmärkt af Riksdagens år 1891 församlade revisorer, förändrade förhållanden inträdt. Den å egendomen befintliga byggnad, som på 1760-talet uppförts till sockerbruk, men derefter apterats till reservsjukhus för epidemiskt sjuke af garnisonen, måste numera, enligt bemälda revisorers åsigt, anses såsom alldeles olämplig till inhysande af sjuke. Dessutom hade, efter hufvudstadens tillväxt åt detta håll, sjelfva tomtens läge blifvit sådant, att byggnadens användande till epidemiskt sjukhus icke vidare syntes kunna ifrågasättas. Icke heller vore densamma för sådant ändamål behöflig, sedan aftal träffats med Stockholms stad, att i svårare smittosamma sjukdomar insjuknade af Stockholms garnison finge intagas å stadens epidemisjukhus mot der gällande afgifter. Genom belägenheten i en af stadens numera tätt bebyggda delar hade också tomtens värde efter år 1879 mångdubblats. Af dessa anledningar hade revisorerna ansett, att frågan om egendomens försäljning borde tagas i förnyadt öfvervägande.

1892 års Riksdag fann, på sätt revisorerna andragit, byggnadens användande till epidemisjukhus icke vidare kunna ifrågasättas; och då hvarken byggnaden eller tomten, så vidt Riksdagen kunnat finna, vore för något statens ändamål användbar, anhöll Riksdagen i underdånig skrifvelse (n:o 41) den 17 maj 1892, att Eders Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke förnyade åtgärder borde vidtagas för fastighetens afyttrande.

Sedan i öfverensstämmelse med Eders Kongl. Maj:ts, efter direktionens öfver allmänna garnisonssjukhuset hörande, den 14 februari 1896 gifna föreskrift, det inom egendomen förvarade förråd blifvit delvis till garnisonssjukhuset öfverfördt och delvis försåldt, har öfverintendents-embetet den 22 mars 1898 afgifvit infordradt yttrande rörande egendomens disposition och saluvärde. Dervid har embetet upplyst, att, med stöd af nådigt bref den 30 mars 1855, en af embetet senast den 11 mars 1890 antagen vaktmästare fått mot skyldighet att utöfva tillsyn öfver egendomen åt sig tills vidare upplåten fri bostadslägenhet om

två rum och kök i östra flygelbyggnadens bottenvåning, samt att af byggnaderna å tomten i öfrigt, på grund af särskilda nådiga bref, uthusbyggnaderna å gården, sjukhusets hela bottenvåning med undantag af en förstuga, vaktmästarebostaden och ett magasin, hela våningen en trappa upp, med undantag af ett förrådsrum, och hela våningen två trappor upp disponerades af stora teatern för förvaring af teatermateriel, att allmänna garnisonssjukhuset innehade förberörda magasin och förrådsrum, samt att hela våningen tre trappor upp upptoges af kommerskollegium för bevarande af arkivhandlingar. Under erinran, att tomten i fråga, som med en areal af 19,215 kvadratfot egde fasadrätt åt den numera ur stadsplanen för Östermalm uteslutna Ladugårdslands tullgata, icke stötte till någon i samma plan för närvarande ingående gata och förty icke torde kunna ändamålsenligt bebyggas utan att sammanslås med någon angränsande tomt, dels ock att, då det i byggnaderna å tomten befintliga yttre murtegel vore betydligt förvittradt och det inre, såsom misstänkt att vara bemängdt med smittämne säkerligen icke kunde eller finge användas till byggnadsmateriel för boningshus, byggnaderna vid skeende försäljning icke kunde antagas representera något värde, ville öfverintendentsembetet såsom sin åsigt hafva uttalat, att tomten med åbyggnader kunde åsättas ett försäljningspris af 5 kronor 50 öre kvadratfoten, utgörande 105,682 kronor 50 öre.

Direktionen öfver allmänna garnisonssjukhuset förklarade i underdånigt utlåtande den 15 juni 1898, att densamma för sin del icke hade något att erinra mot egendomens försäljning, desto hellre som den icke, åtminstone i sitt nuvarande skick, kunde för garnisonens sjukhus i någon mån användas.

Likaledes har arméförvaltningen å fortifikations- och intendentsdepartementen i underdånigt utlåtande den 11 oktober 1898 anmält, att, vid det förhållande att egendomen icke användes eller ens vore lämplig att på något sätt användas för förvaltningens räkning, icke något finnes å förvaltningens sida att invända mot egendomens försäljande.

Slutligen har medicinalstyrelsen i underdånigt utlåtande den 23 november 1898 tillstyrkt försäljning af ifrågasättande egendom under förutsättning, att åtgärder vidtoges för uppförande snarast möjligt af nya lokaler för vård af Stockholms garnisons epidemiskt sjuka.

I enlighet med hvad i Riksdagens förberörda skrifvelse anförts, kan det, enligt min åsigt, numera icke ens ifrågasättas, att egendomen skulle komma att åter användas såsom epidemisjukhus. Till följd af sina ytterst låga rum, små fönster, bristande ventilation och uppvärmning, dåliga trätrappor och förstugor samt bofälliga beskaffenhet i

öfrigt har sjukhusbyggnaden länge varit alldeles olämplig att begagna för svårt sjukes vederfående. Också har, såsom garnisonssjukhusdirektionen i en underdånig skrifvelse den 23 november 1878 öförmålt, dödligheten derstädes under 1834 och 1853 års koleraepidemier varit relativt betydlig, då de sjuke der ej kunnat erhålla den vård, deras tillstånd kräft. Härtill kommer, att byggnaden genom sitt läge inom en af stadens numera förnämsta och folkrikaste delar blifvit ytterligare olämplig såsom epidemiskt sjukhus. Då densamma sålunda, äfven om annat epidemisjukhus för garnisonen icke finnes, ej kan såsom sådant användas, synes det mig, att frågan om egendomens försäljning icke vidare kan hafva sammanhang med frågan om anskaffande af annat sjukhus. Vid sådant förhållande och då egendomen med hänsyn till tomtvärdet torde vara alltför dyrbar för det bruk, hvarför den nu tages i anspråk, och i allt fall den der förvarade teatermateriel efter den nya teaterbyggnadens uppförande torde kunna dit förflyttas samt plats för kommerskollegii arkivalier torde utan svårighet kunna annorstädes beredas, anser jag frågan om fastighetens försäljning icke vidare böra uppskjutas.

Egendomen inköptes den 1 augusti 1783 för 6,500 riksdaler specie. Vid bedömandet af dess nuvarande värde anser jag i likhet med öfverintendentsembetet, att något afsevärdt pris för sjelfva byggnaderna icke kan beräknas. Deras möjliga värde torde knappast betäckas af kostnaderna för deras nedrifning. Hvad angår tomtvärdet torde det förhållande, att egendomen icke sträcker sig till någon gata och förty icke lämpligen utan sammanslagning med annan tomt eller tomtedel kan bebyggas, föranleda, att icke fullt samma pris som för andra tomter i trakten kan påräknas. Denna olägenhet minskas dock genom den obestriddliga rätt till fasad åt den numera igenlagda Ladugårdslands tullgata, som medföljer egendomen, och torde medföra den verkan, att icke någon byggnad kan uppföras å den framför liggande, Östermalmsgatan angränsande tomtedel. Efter den af öfverintendentsembetet gjorda värdering har köpeanbud å egendomen till det af nämnda embete densamma åsatta pris inkommit. Nu har jag under hand låtit infordra ytterligare anbud å egendomen med påföljd, att ett anbud å 107,500 kronor afgifvits, hvilket belopp, något högre än det förut afgifna, torde kunna anses såsom ett skäligt minimipris.

Eders Kongl. Maj:t har förut denna dag beslutit hos Riksdagen göra nådig framställning om bildande af en fond för landtförsvarets byggnader och andra försvarsändamål. Till denna fond torde lämpligen köpeskillingen för nu omhandlade egendom böra ingå.

Under åberopande af hvad jag nu anført, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva, att den kronan tillhöriga fasta egendomen n:o 10 i kvarteret Kulberget mindre i Stockholm må försäljas för ett pris af minst 107,500 kronor,

samt att, vid bifall till Eders Kongl. Maj:ts framställning denna dag om bildande af en fond, benämnd »Landtförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål», köpeskillingen må till nämnda fond ingå.»

Till denna, af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lemna nådigt bifall; och skulle proposition i ämnet, sådan den finnes detta protokoll bilagd, till Riksdagen afåtas.

Ex protocollo:

Eugène Peyron.